

УДК 342.951(477)

DOI https://doi.org/10.32836/2521-6473-2019-2-70-77

В. В. Ліпінський, кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри адміністративного
та митного права
Університету митної справи та фінансів

**ЩОДО ДЕЯКИХ ПИТАНЬ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ
ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ТА ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ПІД ЧАС ВИЯВЛЕННЯ ОЗНАК ПОРУШЕНЬ МИТНИХ ПРАВИЛ**

Розглянуто та проаналізовано деякі питання взаємодії органів Державної фіскальної служби України та Державної прикордонної служби України під час виявлення ознак порушень митних правил. На підставі проведеного аналізу зроблено відповідні висновки та надано пропозиції.

Ключові слова: порушення митних правил; взаємодія; органи охорони державного кордону; митниці; предмети правопорушення.

V. V. Lipynskiy. Regarding some issues of interaction between the State Fiscal Service of Ukraine and the State Border Guard Service of Ukraine in detecting signs of violations of customs rules

Customs in carrying out the tasks assigned to it interacts with law enforcement agencies. When detecting signs of violations of customs rules, as well as identifying property that does not have the owner or whose owner is unknown, the SFS interacts with the state border guard units of the State Border Guard Service of Ukraine.

In case of detection the signs of offenses during the customs control and other measures carried out by the revenue and duties authorities, the investigation of which does not belong to its powers, customs of SFS are obliged to inform the relevant law enforcement authorities about it in writing. Law enforcement agencies are obliged to inform the customs in writing about detected violation of customs rules or smuggling.

According to the results of the analysis of the detected attempts to move goods illegally and minimize taxes during their import, a systemic problem was detected related to the presence of goods in circulation in the territory of Ukraine, vehicles whose customs clearance was not carried out, therefore the state budget did not receive proper customs payments in full. One of the reasons for such a situation on the domestic market of imported goods is using gaps in the current legislation by unscrupulous subjects of foreign economic activity and committing of illegal actions aimed at the non-declaring of goods and vehicles. The above shows that effective interaction of law enforcement and controlling bodies, in particular the State Border Guard Service of Ukraine with the customs of the State Fiscal Service of Ukraine in case of detection of signs of violations of customs rules, is the key to effective work aimed at protecting the economic interests of the state.

To solve the problem of non-declarations of goods and vehicles moving across the customs border of Ukraine, the State Fiscal Service of Ukraine is expedient to organize an operational information exchange with the State Border Guard Service of Ukraine and customs administrations of foreign countries.

In view of the above, the issue of interaction between the bodies of the State Fiscal Service of Ukraine and the State Border Guard Service of Ukraine during the detection of signs of violations of customs rules becomes relevant.

Key words: violation of customs rules; interaction; the state border guard authorities; customs offices, objects of customs law offense.

Постановка проблеми. Системне вивчення зовнішньоекономічних операцій та визначення їхньої доцільності, контроль маршрутів руху товарів і транспортних засобів, посилення контролю за здійсненням зовнішньоекономічних операцій з окремими високоліквідними товарами на постійній основі здійснюється Державною фіскальною службою України (далі – ДФСУ) [1, с. 66].

© **В. В. Ліпінський, 2019**

Як ми зазначали у попередніх публікаціях: «За результатами аналізу викритих спроб незаконного переміщення товарів та мінімізації податків під час їхнього імпорту виявлено системну проблему, яка пов'язана з наявністю у торговому обігу на території України товарів, транспортних засобів, митне оформлення яких не здійснювалось, через що державний бюджет не отримав у повному обсязі належні митні платежі. Однією з причин такої ситуації на вітчизняному ринку імпортованих товарів є використання несумлінними суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності прогалин у чинному законодавстві та вчинення протиправних дій, спрямованих на недекларування товарів і транспортних засобів» [2, с. 44]. Зазначене вище свідчить про те, що ефективна взаємодія правоохоронних і контролюючих органів, зокрема Державної прикордонної служби України (далі – Держприкордонслужба) з митницями Державної фіскальної служби України (далі – митниці ДФС) у разі виявлення ознак порушень митних правил (далі – ПМП), є запорукою результативної роботи за напрямом захисту економічних інтересів держави.

З огляду на вказане, набуває актуальності питання взаємодії органів Державної фіскальної служби України та Державної прикордонної служби України під час виявлення ознак порушень митних правил.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремим питанням притягнення до відповідальності за вчинення порушень митних правил та контрабанди присвятили свої роботи такі вітчизняні науковці та практичні працівники, як В.В. Варава, В.В. Ліпинський, А.І. Педешко, Д.В. Приймаченко та інші [1-6]. Питанням взаємодії органів Державної фіскальної служби України та Державної прикордонної служби України під час виявлення ознак порушень митних правил приділено недостатньо уваги.

Мета статті – проаналізувати деякі питання взаємодії органів Державної фіскальної служби України та Державної прикордонної служби України під час виявлення ознак порушень митних правил.

Виклад основного матеріалу. Упродовж 12 місяців 2018 року митницями ДФС виявлено 48,9 тис. порушень митних правил із вартістю предметів правопорушень на суму 3,4 млрд. грн. У порівнянні з відповідним періодом минулого року кількість складених протоколів про порушення митних правил збільшилася на 51%, а вартість предметів правопорушення у 2 рази.

У 5,4 тис. справ про порушення митних правил тимчасово вилучено предмети правопорушень на суму 914 млн. грн. Сума тимчасово вилучених предметів правопорушень збільшилася на 24%. Найпоширенішими є випадки незаконного переміщення через митний кордон промислових товарів. За вказаний період за скоєння таких порушень було вилучено товарів на суму 568,6 млн. грн. Транспортних засобів вилучено на суму 149,9 млн. грн, продовольчих товарів – на 119,3 млн. грн, валюти – 76 млн. грн.

Резонансні приклади ПМП:

– на м/п «Тиса» Закарпатської митниці ДФС прибули три вантажні автомобілі з напівпричепами-платформами, на яких з Іспанії на адресу київського підприємства переміщувались установки збудження сейсмічних сигналів в кількості 3 одиниці вартістю 15,31 млн. грн. Під час проведення митного контролю виявлено подвійні пакети товаросупровідних документів. На підставі оригіналів документів з відмітками митних органів Угорщини встановлено, що товари переміщувались в Україну на підставі документів, які містять неправдиві дані щодо відправника, отримувача та митної вартості товарів. Предмети правопорушення тимчасово вилучено. Закарпатською митницею ДФС складено 3 протоколи про порушення митних правил за ознаками ч. 1 ст. 483 Митного кодексу (далі – МК) України («Переміщення або дії, спрямовані на переміщення товарів через митний кордон України з приховуванням від митного контролю»).

– на м/п «Запоріжжя – центральний» Запорізької митниці ДФС директором запорізького підприємства подано митну декларацію для оформлення паливних гранул, які експортувалися до Великобританії. Під час проведення митного огляду та розпакування пластикових мішків разом із заявленим товаром виявлено 1 217,6 кг бурштину. Предмети правопорушення тимчасово вилучено. Запорізькою митницею ДФС складено протокол про порушення митних правил за ознаками ч. 1 ст. 483 МК України.

– встановлено факт експорту білоцерківським підприємством до Словаччини товару «відходи, що містять цинк, свинець, залізо, алюміній» вартістю 65,59 млн. грн. Під час перевірки інформації виявлено використання під час митного оформлення товарів підроблених товаросупровідних документів. Київською митницею ДФС 19 липня 2018 року складено 44 протоколи про порушення митних правил за ознаками ч. 1 ст. 483 МК України.

– на п/п «Гоптівка» Харківської митниці ДФС під час проведення митного контролю в автомобілі «HYUNDAIACCENT», який прямував з України до Росії під керуванням громадянина України, під пластиковою обшивкою правого порогу виявлено 15,5 млн. російських рублів. Відповідно до ст. 511 МК України предмети правопорушення, що за курсом НБУ становлять 6,47 млн. грн, тимчасово вилучено. Харківською митницею ДФС складено протокол про порушення митних правил за ознаками ч. 1 ст. 483 Митного кодексу України.

Безпосередньо митницями ДФС розглянуто 39,2 тис. справ про порушення митних правил, що на 81% більше, ніж за аналогічний період 2017 року. На розгляд до суду митницями передано 6,2 тис. справ про порушення митних правил на суму 2,5 млрд. грн. За результатами розгляду справ про порушення митних правил судом прийнято рішення про накладення стягнень у вигляді штрафу та конфіскації на суму 483,8 млн. грн.

Одним з ефективних методів протидії митним правопорушенням є співпраця та обмін інформацією з компетентними органами іноземних держав в рамках взаємної адміністративної допомоги, яка забезпечує попередження і виявлення незаконних експортно-імпорتنних операцій та факти несплати до бюджету обов'язкових митних платежів. За результатами міжнародної взаємодії за 12 місяців 2018 року порушено понад 712 справ про порушення митних правил на суму 686,5 млн. грн. Крім того, під час міжнародної співпраці встановлено несплату понад 21,2 млн. грн обов'язкових митних платежів.

Для встановлення наявності ознак кримінальних правопорушень та здійснення контролюно-перевірочних заходів до територіальних підрозділів ДФС передано 208 матеріалів отриманих відповідей. За результатами опрацювання матеріалів територіальними підрозділами ДФС вже розпочато 29 кримінальних проваджень [7].

Відповідно до вимог ст. 558 МК України органи доходів і зборів при виконанні покладених на них завдань взаємодіють, у тому числі шляхом обміну інформацією, з правоохоронними органами в порядку, встановленому законодавством. У разі виявлення під час здійснення митного контролю та інших заходів, що здійснюються органами доходів і зборів відповідно до цього Кодексу та інших актів законодавства України, ознак правопорушень, розслідування яких не належить до повноважень органів доходів і зборів, органи доходів і зборів зобов'язані письмово повідомляти про це відповідні правоохоронні органи. Правоохоронні органи зобов'язані письмово повідомляти органи доходів і зборів про виявлені ними порушення митних правил або контрабанду. Органи доходів і зборів зобов'язані передавати Державній прикордонній службі України та органам Національної поліції інформацію щодо транспортних засобів та осіб, щодо яких органами доходів і зборів виявлено порушення строків тимчасового ввезення транспортних засобів та/або строків переміщення транспортних засобів у митному режимі транзиту, якщо особи, які притягуються до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, не були присутні під час складення протоколу про порушення митних правил [8].

Щоб врегулювати порядок взаємодії органів (підрозділів) охорони державного кордону під час здійснення оперативно-службової діяльності з митницями та контролюючими органами, Міністерством внутрішніх справ України та Міністерством фінансів України 18 жовтня 2018 року видано наказ № 849/828 «Про затвердження Порядку взаємодії органів Державної прикордонної служби України та Державної фіскальної служби України під час виявлення ознак порушень митних правил, а також виявлення майна, яке не має власника або власник якого невідомий». Порядок визначає механізм організації взаємодії органів (підрозділів) охорони державного кордону Державної прикордонної служби України (далі – Держприкордонслужба) з митницями Державної фіскальної служби України (далі – митниці ДФС) у разі виявлення ознак порушень митних правил, а також із головними управліннями Державної фіскальної служби України в областях, місті Києві (далі – ГУ ДФС) у разі виявлення майна, яке не має власника або власник якого невідомий.

Службова особа органу (підрозділу) охорони державного кордону в разі виявлення під час здійснення оперативно-службової діяльності поза пунктом пропуску (пунктом контролю) через державний кордон України, поза контрольним пунктом в'їзду-виїзду осіб, у діях яких вбачаються ознаки порушення митних правил:

- вживає заходів щодо припинення правопорушення;
- негайно (за першої можливості) інформує відповідний центр управління службою про затримання осіб і предметів правопорушення із зазначенням дати, часу та обставин правопорушення;
- складає акт про виявлення;
- забезпечує збереження предметів правопорушення, їхньої тари й пакування, наявних слідів на них та вживає заходів щодо унеможливлення доступу до предметів правопорушення сторонніх осіб, непорушення їхнього розташування, уникає залишення відбитків пальців рук на виявлених товарах та інших предметах, що мають стосуватися цього правопорушення;
- передає предмети правопорушення, наявні супровідні, технічні, реєстраційні документи до них, ключі запалювання транспортного засобу, а також акт про виявлення (з відміткою про передавання) адміністративно-оперативній групі;
- у разі виявлення в діях осіб правопорушень, протидію яким віднесено до компетенції Держприкордонслужби, складає щодо таких осіб протоколи про адміністративне затримання відповідно до ст. 260-263 Кодексу України про адміністративні правопорушення та здійснює оформлення справ про адміністративні правопорушення відповідно до Інструкції з оформлення посадовими особами Державної прикордонної служби України матеріалів справ про адміністративні правопорушення, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 18 вересня 2013 року № 898, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 09 жовтня 2013 року за № 1729/24261;

- передає документи, а також затриманих осіб адміністративно-оперативній групі [9].

Адміністративно-оперативна група після негайного прибуття на місце виявлення правопорушення, але не пізніше ніж через три години з моменту виявлення:

- приймає від службових осіб органу (підрозділу) охорони державного кордону, які виявили правопорушення, предмети правопорушення, наявні супровідні, технічні, реєстраційні документи до них, ключі запалювання транспортного засобу, акт про виявлення (з відміткою про передавання та приймання), а також затриманих осіб та матеріали справи про адміністративні правопорушення;
- перевіряє отримані документи на відповідність встановленим законодавством вимогам та проводить додаткові заходи щодо опитування правопорушників та можливих свідків правопорушення (за потреби);

- за участі службової особи органу (підрозділу) охорони державного кордону, яка виявила правопорушення, складає схему місця виявлення правопорушення (із відбиттям місця виявлення; відстані від місця виявлення до державного кордону України та найближчих населених пунктів або доріг; розташування особового складу прикордонного наряду; попереджувальних знаків (щитів), а в разі незаконного перетинання (спроби) державного кордону України – місця перетинання);

- у разі затримання правопорушника в установленому законом порядку на строк до трьох діб здійснює його доставлення до місця тимчасового тримання органу (підрозділу) охорони державного кордону;

- передає предмети правопорушення та наявні супровідні, технічні, реєстраційні документи до них і ключі запалювання транспортного засобу, що вилучаються посадовою особою митниці ДФС [9].

У разі неможливості прибуття на місце виявлення правопорушення адміністративно-оперативної групи виконання дій, що вказані, покладається на службових осіб органу (підрозділу) охорони державного кордону, які виявили правопорушення.

Старший зміни центру управління службою відділу прикордонної служби:

- негайно доповідає начальнику органу (підрозділу) охорони державного кордону та інформус, але не пізніше ніж через 30 хвилин з моменту виявлення про час та обставини виявлення ознак порушень митних правил митницю ДФС, у зоні діяльності якої виявлено правопорушення;

- направляє на місце виявлення предметів правопорушення адміністративно-оперативну групу та здійснює реєстрацію отриманої інформації;

- уточнює інформацію щодо дати та часу можливого прибуття представника митниці ДФС на місце виявлення предметів правопорушення;

- здійснює взаємообмін інформацією про перебіг виконання завдань та зміни в ситуації зі старшим адміністративно-оперативної групи.

Начальник відділу прикордонної служби організовує та забезпечує:

- прибуття до місця виявлення правопорушення адміністративно-оперативної групи;

- доставлення затриманих осіб до місця тимчасового тримання органу (підрозділу) охорони державного кордону;

- передавання (надсилання) не пізніше доби після виявлення предметів правопорушення, копій матеріалів, що стосуються правопорушення (протоколів про адміністративне правопорушення, про адміністративне затримання, актів про виявлення, рапортів, схем місця виявлення правопорушення), у митницю ДФС, у зоні діяльності якої виявлено правопорушення;

- надсилання акта про виявлення й копії отриманого від посадової особи митниці ДФС процесуального документа про вилучення предметів правопорушення до інформаційно-аналітичного підрозділу органу охорони державного кордону для формування звітності, зберігання та взаємозвіряння[9].

Посадова особа митниці ДФС, уповноважена на проведення процесуальних дій та визначена керівником або заступником керівника митниці ДФС, після отримання інформації про виявлення службовими особами органу (підрозділу) охорони державного кордону ознак порушення митних правил:

- прибуває на місце виявлення правопорушення не пізніше ніж через три години з моменту отримання інформації про виявлення правопорушення, якщо воно виявлене поза межами пункту пропуску через державний кордон України, а в межах пункту пропуску – негайно;

- вилучає предмети правопорушення, наявні супровідні, технічні, реєстраційні документи до них, ключі запалювання транспортного засобу, про що складає відповідний проце-

суальний документ, копію якого передає службовій особі адміністративно-оперативної групи, а також проводить інші необхідні процесуальні дії;

– одержує (за потреби) письмові пояснення від службових осіб органу (підрозділу) охорони державного кордону, які виявили ознаки порушення митних правил, інших учасників або свідків правопорушення [9].

Службова особа органу (підрозділу) охорони державного кордону в разі виявлення під час оперативно-службової діяльності в пункті пропуску (пункті контролю) через державний кордон, контрольному пункті в'їзду-виїзду, контрольованому прикордонному районі майна, яке не має власника або власник якого невідомий (далі – майно):

– вживає заходів щодо збереження майна;
– негайно інформує відповідний центр управління службою із зазначенням часу та обставин виявлення майна;
– складає акт про виявлення з детальним описом майна, що чітко його ідентифікує, та забезпечує подальше його збереження до прибуття адміністративно-оперативної групи;
– передає майно та акт про виявлення (з відміткою про передавання) адміністративно-оперативній групі.

Центр управління службою відділу прикордонної служби негайно, але не пізніше ніж через 30 хвилин з моменту отримання повідомлення про виявлення майна, про час та обставини його виявлення доповідає начальнику відділу прикордонної служби та інформує ГУ ДФС, що розташовується на адміністративній території, на якій його виявлено, а також центр управління службою органу охорони державного кордону.

Начальник відділу прикордонної служби організовує та забезпечує:

– прибуття до місця виявлення майна адміністративно-оперативної групи;
– транспортування та зберігання майна;
– доставлення та передавання майна до відповідного ГУ ДФС.

Адміністративно-оперативна група після прибуття до місця виявлення майна:

– приймає від службової особи органу (підрозділу) охорони державного кордону майно та акт про виявлення (з відміткою про передавання та приймання);
– здійснює доставлення майна до відповідного підрозділу охорони державного кордону.

Керівник (його заступник) або уповноважена особа ГУ ДФС не пізніше наступного дня після передання органом (підрозділом) охорони державного кордону майна забезпечує:

– постановку майна на облік та з урахуванням специфіки майна приймає рішення щодо його передання на зберігання;
– організацію подальшої роботи щодо поводження з майном відповідно до чинного законодавства.

Посадова особа ГУ ДФС, яка отримала доручення про постановку майна на облік, приймає від службових осіб органу (підрозділу) охорони державного кордону виявлене майно в день його доставлення, але не пізніше трьох годин з моменту доставлення [9].

Передавання відділом прикордонної служби майна представникам ГУ ДФС оформлюється актом приймання-передавання, що складається у двох примірниках, один з яких залишається в ГУ ДФС, а інший передається інформаційно-аналітичному підрозділу органу охорони державного кордону для формування звітності, зберігання та взаємозвіряння. До акта приймання-передавання долучається копія акта про виявлення. У разі невідповідності стану та кількості майна, зазначеного в акті про виявлення, доставленому майну установлена невідповідність фіксується в акті приймання-передавання.

Слід зазначити, що відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2018 року № 1200 «Про утворення державної податкової служби України та державної митної

служби України» здійснюється реорганізація Державної фіскальної служби України шляхом її поділу на дві служби: Державну податкову службу України та Державну митну службу України; новостворені служби є центральними органами виконавчої влади з питань забезпечення реалізації державної політики у податковій та митній сферах (відповідно); спрямування та координація діяльності служб здійснюватиметься Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів України; служби є правонаступниками прав та обов'язків реорганізованої ДФС у відповідних сферах діяльності [10]. 06 березня 2019 року Кабінет Міністрів України затвердив постанову № 227 «Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України».

На підставах вищенаведених алгоритмів дій посадових осіб системи державних органів вважаємо слушною думку О.В. Карнаухова про те що, «термін взаємодія не повною мірою пояснює її (*одночасну роботу*), тому що не показує поєднаність підсистем єдиною метою під час роботи. Ми вважаємо більш вдалим визначенням, в якому відбито та прослідковується цілеспрямованість цієї роботи чи єдність цілей усіх підсистем аналізованої системи, буде «взаємосприяння» [11, с. 131].

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. У підсумку можна констатувати, що митниці ДФС під час виконання покладених на них завдань взаємодіють з правоохоронними органами. Під час виявлення ознак порушень митних правил, а також виявлення майна, яке не має власника або власник якого невідомий митниці ДФС взаємодіють з підрозділами охорони державного кордону Державної прикордонної служби України.

У разі виявлення під час здійснення митного контролю та інших заходів, що здійснюються органами доходів і зборів ознак правопорушень, розслідування яких не належить до повноважень органів доходів і зборів, митниці ДФС зобов'язані письмово повідомляти про це відповідні правоохоронні органи. Правоохоронні органи зобов'язані письмово повідомляти митниці про виявлені ними порушення митних правил або контрабанду.

З цього приводу В.В. Варава зазначав, що «потребують нормативно-правового врегулювання питання вдосконалення взаємодії оперативних підрозділів правоохоронних органів, уповноважених на протидію контрабанді та митниць, які не мають права на здійснення оперативно-розшукової діяльності» [12, с. 130].

Як ми наголошували в попередніх публікаціях: «Для розв'язання проблеми недекларування товарів, транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, ДФСУ доцільно організувати оперативний обмін інформацією з Державною прикордонною службою України та митними адміністраціями іноземних країн» [2, с. 51]. Крім того, слушною є пропозиція Є.О. Легези, а саме: «За участю Державної служби з безпеки на транспорті, Державної прикордонної служби України, ДФС та МВС України провести інвентаризацію та створити єдину базу даних тимчасової реєстрації наявних в Україні автомобілів на іноземних номерах» [13, с. 220].

Список використаних джерел:

1. Ліпинський В.В. Щодо деяких питань судового розгляду справ про порушення митних правил, заведених за ознаками статті 472 Митного кодексу України. *Правова позиція*. 2018. № 2 (21). С. 66-73.
2. Ліпинський В.В. Проблемні питання кваліфікації протиправних дій, спрямованих на недекларування товарів, транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України. *Правова позиція*. 2017. № 1 (18). С. 43-52.
3. Адміністративна відповідальність за порушення митних правил: Навчальний посібник / за заг. ред. В.В. Ченцова. Київ : Істина, 2010. 208 с.

4. Педешко А.І. Адміністративна відповідальність за порушення митних правил : дис. ... канд. юрид. Наук : 12.00.07. Харків, 2000. 176 с.
5. Приймаченко Д.В. Докази у провадженні в справах про порушення митних правил : автореф. дис. ... канд. юрид. Наук : 12.00.07. Ірпінь, 2002. 19 с.
6. Сучасний стан та перспективи розвитку митних правовідносин в Україні: колективна монографія / за заг. ред. Д.В. Приймаченка. Дніпро : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 272 с.
7. Інформація щодо стану боротьби з митними правопорушеннями упродовж 2018 року Державної фіскальної служби України. Київ, 2019. URL: <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/novini/365795.html> (дата звернення: 04.04.2019).
8. Митний кодекс України : Закон України від 13 березня 2012 року. № 4495-VI. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення: 04.04.2019).
9. Про затвердження Порядку взаємодії органів Державної прикордонної служби України та Державної фіскальної служби України під час виявлення ознак порушень митних правил, а також виявлення майна, яке не має власника або власник якого невідомий : Наказ Міністерства внутрішніх справ України та Міністерства фінансів України від 18 жовтня 2018 року №№ 849/828. *Міністерство внутрішніх справ України та Міністерство фінансів України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1290-18> (дата звернення: 04.04.2019).
10. Про утворення державної податкової служби України та державної митної служби України : Постанова Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2018 року № 1200. *Кабінет Міністрів України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1200-2018-%D0%BF> (дата звернення: 04.04.2019).
11. Карнаухов О.В. Особливості системи криміналістичного забезпечення. *Правова позиція*. 2017. № 1 (18). С. 127-133.
12. Варава В.В. Запобігання та протидія втручанню в діяльність працівника правоохоронного органу з викриття кримінальних правопорушень у митній сфері. *Правова позиція*. 2018. № 2 (21). С. 125-130.
13. Лебеза Є.О. Зарубіжний досвід митного оформлення, вартості та контролю транспортних засобів. *Сучасний стан та перспективи розвитку митних правовідносин в Україні* : колективна монографія / за заг. ред. Д.В. Приймаченка. Дніпро : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 272 с.